

Verejný odpočet a prezentácia činnosti Pamiatkového úradu SR za rok 2009
Krajský pamiatkový úrad Košice

Záujem médií o činnosť Krajského pamiatkového úradu Košice v pamiatkových územiach alebo v prostredí kultúrnych pamiatok sa vlni sústredil takmer výhradne na **novostavby**.

Samotná činnosť úradu, ktorá má byť ťažiskovo zameraná na usmerňovanie činností pri obnove, reštaurovaní alebo prezentácii národných kultúrnych pamiatok, ostala pritom takmer nepovšimnutá. Záujem médií bol napríklad o postoj Krajského pamiatkového úradu Košice k novostavbe hotela v blízkosti kaštieľa Bárzayovcov, k novostavbe polyfunkčného domu na Mlynskej ulici oproti Jakobovmu palácu, k novostavbe hotela na Dominikánskom námestí, k novostavbe obchodno – zábavného centra v ochrannom pásme pamiatkovej rezervácie, či k zámeru investora polyfunkčného komplexu v areáli kasární na Moyzesovej ulici v Košiciach. Na druhej strane ani lokálne médiá už nevenovali pozornosť realizovaným obnovám či zmienke o tom, že v novembri 2009 Kostol Najsv. Trojice v Košiciach získal po obnove a reštaurovaní ocenenie Ministerstva kultúry SR: Pamiatka roka. Nepovšimnutá ostala aj súborná výstava realizovaných komplexných obnov Košického kraja. Akoby snaha o informovanie verejnosti zároveň posilňovala všeobecne nesprávne pochopenie činnosti krajských pamiatkových úradov, zameranej v prvom rade na ochranu a usmerňovanie obnovy a reštaurovania existujúceho pamiatkového fondu.

Novostavby, hoci sa aj nachádzajú v pamiatkovom území, podliehajú kritériám, vyplývajúcim z konkrétnych územných a regulačných plánov. Tieto kritériá uplatňuje spravidla odborný orgán obce alebo hlavný architekt mesta.

Ak vychádzame zo základných znakov právneho štátu (Ústava SR, čl. 2 odsek 2 a 3), podľa ktorých je štátnym orgánom povolené len to, čo im zákon prikazuje, a občanovi je povolené konať všetko, čo mu nie je zákonom zakázané, potom máme aj zároveň odpoveď na činnosť krajského pamiatkového úradu vo vzťahu k novostavbám. Úrad teda nemá za úlohu zastupovať úprimnú snahu občanov o kvalitné životné prostredie, ale má posúdiť súlad zámeru investora s verejným dokumentom, ktorým sú zásady ochrany pamiatkového územia. Jediným možným zákonným spôsobom, akým môže krajský pamiatkový úrad usmerňovať novostavbu, je postavenie kópie zaniknutej stavby podľa exaktných dokumentov. Ale aj v takom prípade musí investor rešpektovať normatívne požiadavky štátnych orgánov podľa súčasných predpisov. Úvahy o tom, v akom štýle sa má stavať, riešila Európa naposledy koncom 19. storočia. Akýkoľvek pokus krajského pamiatkového úradu o zasahovanie do súčasnej architektonickej tvorby je nezlučiteľný s právnym štátom. Skutočnými príčinami toho, čomu dnes občania hovoria neslušná architektúra, sú obvykle nekonceptné predaje majetku obce či mesta, chýbajúce regulačné plány a účelové zmeny územných plánov. „Pískanie do nesprávneho lesa“ je v konečnom dôsledku zavádzanie verejnosti, pretože odpútava pozornosť od skutočných príčin devalvácie kvality verejných priestorov.

Krajský pamiatkový úrad Košice preto podporuje snahu občianskych aktivistov i niektorých iných zainteresovaných o uplatňovaní a dodržiavaní **Aarhuského dohovoru**, ktorý je zásadným a prelomovým dokumentom v oblasti starostlivosti o životné prostredie o napĺňaní jedného zo základných ľudských práv a slobôd, tj. na vytvorení takého právneho prostredia, ktoré by umožnilo verejnosti ovplyvňovať zmeny ešte v štádiu prípravy, najmä stavieb, ktoré na dlho poznačia verejné priestory.

Aarhuský dohovor nadobudol na Slovensku platnosť 5. marca 05. 03. 2006

Článok 8

ÚČASŤ VEREJNOSTI NA PRÍPRAVE VYKONÁVACÍCH PREDPISOV A/ALEBO VŠEOBECNE POUŽITELNÝCH PRÁVNE ZÁVÄZNÝCH NORMATÍVNYCH NÁSTROJOV.

Každá Strana sa bude snažiť podporovať, pokiaľ sú ešte možnosti otvorené, účinnú účasť verejnosti na príslušnej úrovni počas prípravy vykonávacích predpisov a iných všeobecne použiteľných, právne záväzných pravidiel verejnými inštitúciami, ktoré môžu mať významný vplyv na životné prostredie. Za týmto účelom by mali byť vykonané nasledovné kroky:

- a) mali by byť stanovené dostatočné časové rámce pre účinnú účasť;
- b) mali by byť zverejnené návrhy predpisov alebo by mali byť inak verejne prístupné; a
- c) verejnosti by mala byť daná možnosť pripomienkovania, a to priamo alebo prostredníctvom zastupiteľských poradných orgánov.

Výsledky účasti verejnosti budú zohľadnené v najvyššej možnej miere.